

Wouter Gomperts

Inleiding bij de DVD:

Jaren later. Terugblik op mijn psychoanalyse

De behandelkamer van de psychoanalyticus is potdicht. Dat heeft een goede reden. Onze patiënten kunnen alleen vrijuit praten als zij er van op aan kunnen dat de deur van de behandelkamer gesloten is. De openheid van de patiënt heeft een directe relatie met de geslotenheid van de behandelkamer. Dat moet vooral zo blijven.

Maar die geslotenheid heeft ook nadelen. De buitenwereld kan zich vaak moeilijk een voorstelling maken van wat een analyse is. Potentiële analysanten hebben vaak weinig beeld van wat hun in een analyse te wachten staat. Studenten in de psychologie en psychiatrie en psychotherapeuten-in-opleiding (en dit zijn mogelijke opleidingskandidaten) krijgen vaak weinig idee van wat we nou eigenlijk doen. En ook beleidsmakers, managers en financiers hebben geen idee van wat een analyse is. Dit alles komt onder meer door de geslotenheid van onze behandelkamer. Die geslotenheid is het fundament van ons vak, maar is onbedoeld ook een fundamentele oorzaak van het maatschappelijk isolement waarin de psychoanalyse verkeert, een isolement dat ons vaak wordt verweten en dat wij soms ook ons zelf verwijten.

We kunnen dus niet mee laten kijken en luisteren, en mede daarom, wordt in onze positionering naar buiten vaak op de academische wetenschap ingezet. Vaak is dan het uitgangspunt: hoe harder de wetenschappelijke onderzoeksmethode, hoe meer het publiek (waaronder potentiële patiënten, opleidingskandidaten, financiers) van de waarde van de psychoanalyse te overtuigen zou zijn. Maar hoe harder de cijfers, hoe meer het verhaal ontbreekt en hoe minder de cijfers zeggen.¹ En het is juist het verhaal dat overtuigingskracht kan hebben en dus nieuwe patiënten en nieuwe opleidingskandidaten over de drempel kan trekken.

Om het verhaal over de psychoanalyse naar buiten te brengen, heb ik samen met de cineast Jane Sniijders een korte film gemaakt waarin ik twee ex-analysanten interview over hun analyse. De eerste patiënt was in de vroege jaren tachtig in analyse, de tweede zo'n tien jaar geleden. Beide ex-analysanten vertellen hoe zij indertijd hun analyse hebben ervaren en wat het effect van hun analyse op hun leven in de jaren erna is geweest.

De film is bedoeld om patiënten die een analyse overwegen een beeld te geven van wat een analyse kan zijn en wat het met je kan doen. De film heeft ook de bedoeling om studenten, (aankomende) psychotherapeuten en beleidsmakers een beeld te geven van een psychoanalyse.

Ik streef met deze film geen representativiteit na. Het ging mij om een levensecht portret van het psychoanalytisch proces en effect. De eerste vrouw die getoond wordt, kende ik via mijn werk op de universiteit, de tweede heeft aan Jolien Zevalkink (indertijd hoofd kwaliteitszorg van het NPI) laten weten aan een dergelijk project mee te willen doen.

1 Gomperts, W.J. (2010). Cijfers en verhalen. Over langdurige psychoanalytische behandeling en effectmeting. *Tijdschrift voor Psychotherapie*, 36, 6, 378-393.

Mijn dank gaat uit naar het NPI dat de gelegenheid bood deze film te maken en de Stichting Psychoanalytische Fondsen voor de financiële steun die de film mogelijk maakte. Ik bedank vooral ook de twee geïnterviewde ex-analysanten die bereid waren hun verhaal voor de camera te vertellen.

*Mocht u de film (duur 35 minuten) voor voorlichting of onderwijs willen gebruiken, dan is de DVD te leen bij Jopie Binnekade
info@nvpa.nl, tel. 020 673 73 89*